

Impacte social de la intel·ligència artificial: un possible escenari

quaderndelesidees.press/impacte-social-de-la-intelligencia-artificial-un-possible-escenari/

July 26, 2020

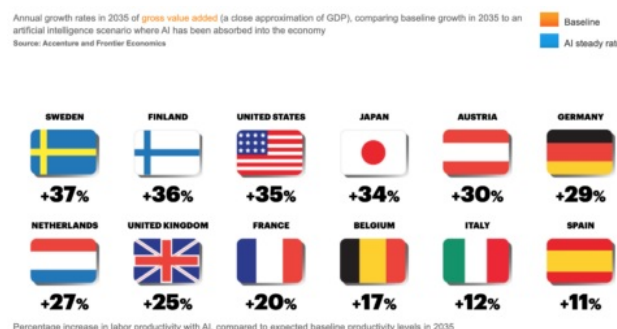

Imatge de Joana Casas Poves, 2020.

«La intel·ligència artificial conté un potencial dramàtic de creixement, tant per a l'economia com per als éssers humans.»

Diversos estudis projecten un futur proper on la productivitat laboral s'incrementarà un 40% gràcies a l'impacte de la intel·ligència artificial en el món dels negocis. Posant-ho encara amb més perspectiva, la IA té el potencial de ser 3.000 vegades més disruptiva per a la societat que la revolució industrial. I això per què?

La intel·ligència artificial té l'habilitat única de millorar dramàticament l'eficiència de llocs de treball comuns i incrementar exponencialment la quantitat de tasques que els humans són capaços d'assumir. És quan deleguem les tasques perilloses o repetitives quan els humans quedem alliberats per orientar els nostres esforços en la feina que estem millor equipats per realitzar: tasques que requereixen de creativitat, enginy, resolució de problemes i empatia cap als altres. Transcendent la configuració actual, encara més enllà de la capacitat laboral i del capital, la intel·ligència artificial és un motor per al creixement econòmic. Diverses investigacions revelen oportunitats sense precedents en la creació de valor a tot el món.

Font: <https://www.accenture.com/us-en/insight-artificial-intelligence-future-growth>

En contra del que sovint es prediu, no tenim cap evidència que el mercat laboral, tal com el coneixem, hagi de canviar en el curt termini, si bé és cert que arran de processos d'automatització el concepte de treball es veurà reestructurat, principalment a l'eliminar certes tasques. L'objectiu principal és complementar el treball humà per millorar els resultats que precisament generen més feina. El principal repte que ens trobarem serà una polarització del mercat laboral, on els beneficis es repartiran desproporcionadament cap als dos extrems del capital humà, requerint una gran adaptació dels perfils que ara mateix se situen enmig en qüestió d'ingressos i habilitats.

En aquest sentit, existeix una línia de pensament que proposa tenir un sistema en el qual un gran quantitat de població (o tota) rebi ingressos que compensin aquesta esclatxa. Però segurament, en comptes de rebre un salari garantit, aquesta població seria més aviat un motor de creació de valor emprant la seva energia en feines el més qualificades possible. La creació de llocs de treball ben remunerats per a una classe mitjana reforçaria el teixit de la nostra societat.

Posant aquests dos conceptes sobre la taula, sembla que estiguem debatent d'una banda sobre la renda bàsica universal (Universal Basic Income, o UBI). Definida per la Basic Income Earth Network (BIEN), la UBI és «un pagament incondicional en metàl·lic entregat periòdicament a tots els individus de manera garantida, sense cap tipus de requeriment laboral ni avaluació de recursos». La teoria sobre aquest concepte sona molt bé! Si les persones poguessin accedir a una vida de qualitat de manera garantida sense haver d'invertir el seu temps a treballar, potser podrien emprar aquest temps a contribuir a la seva comunitat, retornant aquest salari en accions d'impacte. Però hi ha alguns punts febles en tot això. Quins són?

D'una banda, diversos experiments portats a terme durant dos anys en països com Finlàndia han resultat negatius. Les persones declaraven incrementar el seu benestar rebent una renda universal, però aquest fet no els feia reincorporar-se al mercat laboral. Una altra resposta és que la renda bàsica universal «d'una banda seria hiperinflacionària o no tindria cap impacte en la base de la piràmide (les persones més empobrides). Totes les unitats de moneda (dolar, lliura esterlina, ien, etc.) representen un deute de recursos disponible i a la venda en aquesta mateixa moneda. Si s'incrementa el deute de recursos en una quantitat considerable, els preus automàticament pugen (inflació) fins al punt d'eliminar qualsevol benefici».

Llavors, si la renda bàsica universal no funciona en el món real, per què no oferir feines universals garantides? La idea darrere d'aquest concepte està obtenint una gran popularitat arreu del món i es basa en una política que assegura una feina a qualsevol persona que la demanda. Perquè hi ha persones que necessiten els ingressos d'una feina i que volen treballar. I sobretot, perquè hi ha molta feina a fer!

Al Senat dels EUA s'ha debatut la proposta d'un programa de feines garantides que donaria feina a 15 milions de treballadors amb un pagament de 15 \$ l'hora i un paquet de beneficis socials al qual gran part de la població ara mateix no pot accedir. El programa estaria enfocat a feines de servei públic que proveïrien serveis relacionats

amb la cura de persones, del medi ambient i les comunitats. Aquest enfocament té un encaix perfecte entre l'oferta i la demanda social existent a tot el territori, ja que s'adaptaria en funció de les necessitats. Fomentant la força de treball i empleats que desitgen ajudar i contribuir a la societat, s'incrementarien els beneficis rebuts per la gent gran, els infants i les comunitats apartades de la societat, com els migrants. En aquest sentit, un altre concepte al voltant d'aquest tipus de treballs són els green jobs (feines verdes) amb què els treballadors s'orienten a ajudar a sostenir el planeta o preservar el medi ambient. Als EUA hi ha 7,7 milions de joves en atur i, d'altra banda, fa falta plantar milions d'arbres!

Imatge de Joana Casas Poves, 2020.

El concepte de feina garantida universal apunta a diversos problemes sistèmics que estem vivint avui en dia. El primer és que reforça els individus amb feines que proporcionen dignitat i plenitud gràcies a estar impactant positivament en la societat. En comptes de rebre un ingrés mensual per passar el mes, obtenen una feina de servei que els ajuda a trobar un espai i un reconeixement significatiu a la societat. En segon lloc, una taxa d'atur 0, que és l'equivalent a tenir una oferta de treball per a tots i cadascun dels treballadors que la sol·licitin. Aquest fet, sumat que el nou estàndard seria un salari de 15 \$ l'hora amb beneficis socials, incrementaria la qualitat de l'oferta laboral oferint més i millors oportunitats al mercat. Govern i sector privat es veurien impel·lits a igualar o millorar aquestes condicions per retenir els seus empleats.

Per descomptat, com a qualsevol política progressista, la feina garantida universal té molts reptes avui en dia. Alguns corrents d'opinió argumenten que garantir una feina en un sistema on l'oferta seria només per a uns sectors determinats perpetuaria una baixa productivitat atès que els treballadors no trobarien prou motivació i es preocuparien cada cop menys de fer una feina de qualitat. Un altre argument en contra de la feina garantida universal és que donaria al govern un poder més gran, ja que acabaria convertint tota aquesta força de treball en la seva pròpia i modificaria el tipus de feines sota un criteri totalment esbiaixat.

I tornant al punt de partida... Com podria la intel·ligència artificial jugar un rol positiu en tot això? Un mètode per combatre el rol pervers del govern com a últim decisor sobre els llocs de treball necessaris, que acabaria creant treballadors desmotivats realitzant feines que no els importa, seria precisament que la intel·ligència artificial es preocupés

de trobar les feines que realment són necessàries i que les persones estan disposades a fer. La millor manera de trobar mà d'obra de servei és saber les necessitats de la societat. I com podem aconseguir aquest tipus d'informació? Una manera és parlar amb les persones, preguntar-los si volen treballar i quines feines els agradaria fer. Però, òbviament, en una societat de milions de persones, aquest mètode ens portaria massa temps i massa diners. No només això, sinó que els resultats que obtindríem segurament serien esbiaixats, ja que al preguntar condicionem. També arribarien tan tard que segurament al rebre'ls ja no serien vàlids perquè l'escenari podria haver canviat. Estaríem fent plans sobre informació que ja no seria rellevant o efectiva.

L'avantatge de la intel·ligència artificial i el processament del llenguatge natural és que és capaç d'analitzar aquests milions de dades procedents de les persones, tractar-les de manera responsable i obtenir una resposta en minuts. Escalar aquest tipus de tecnologies és tan fàcil i tan efectiu que no hi ha cap altre tipus de mètode comparable avui en dia. Si governs i institucions tinguessin una eina per connectar allò que les persones necessiten amb allò en què volen treballar en una situació en la qual aquestes institucions estiguessin en situació d'oferir feina per a totes aquestes persones en comptes de regir-nos per regles de mercat, probablement el món aniria una mica millor.

Ivan Caballero

Ivan Caballero

Amb formació en administració i direcció d'empreses i nascut a Barcelona, l'Ivan Caballero és un emprenedor en sèrie que treballa des de fa més de dues dècades per fer de la tecnologia una eina que empoderi les persones. Ferm creient i activista de l'emprenedoria vinculada al propòsit personal i a [...]

Llegir més

